ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИ

Рўйхатга олинди:
№ БД 5510100; 5111000-3.30
2021 йил "4" июн

Соғлиқни сақлаш вазирлиги
121-сонли буйруқ
2021 йил "4" июн

ЮҚУМЛИ КАСАЛЛИКЛАР ВА БОЛАЛАР ЮҚУМЛИ КАСАЛЛИКЛАРИ: ЮҚУМЛИ КАСАЛЛИКЛАР МОДУЛ ДАСТУРИ

Билим соҳаси:	500000 -	Соғлиқни сақлаш ва ижтимоий таъминот
Таълим соҳаси:	510000 -	Соғлиқни сақлаш
Таълим йўналиши:	5510100 - 5111000 -	Даволаш иши Профессионал таълими (5510100-Даволаш иши)

Тошкент – 2021

Тузувчилар:

Туйчиев Л.Н.	-	ТТА юқумли ва болалар юқумли касалликлари кафедраси мудири, т.ф.д., профессор
Даминов Т.О.	-	ТТА юқумли ва болалар юқумли касалликлари кафедраси профессори, т.ф.д., ЎзР ФА академиги
Ахмедова М.Д.	-	ТТА юқумли ва болалар юқумли касалликлари кафедраси профессори, т.ф.д.,
Ташпулатова Ш.А.		ТТА юқумли ва болалар юқумли касалликлари кафедраси доценти, т.ф.н.

Тақризчилар:

Шожалилова М.С.	-	Тошкент педиатрия тиббиёт институти Эпидемиология, юқумли касалликлар, кафедраси доценти, т.ф.д.
Каримова М.Т.	-	ТТА юқумли ва болалар юқумли касалликлари кафедраси доценти, т.ф.д.

Модул дастури Тошкент тиббиёт академиясида ишлаб чиқилди.

Модул дастури Тошкент тиббиёт академияси кенгашида кўриб чиқилган ва тавсия қилинган (2021 йил “26” майдаги “12”-сонли баённома).

Модул дастури Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги тиббиёт ва фармацевтика узлуксиз касбий таълими муассасаларароо Мувофиқлаштириш кенгашининг 2021 йил “13” апрелдаги 3-сонли баённомаси билан маъқулланган.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2021 йил “4” июндаги 121-сонли буйруғининг 1-иловаси билан модул дастури рўйҳати тасдиқланган.

1.Ўқув модулининг долзарблиги ва олий таълимдаги ўрни

Ушбу фан дастури Ўзбекистон Республикаси Давлат таълим стандарти ва бакалавриат таълим йўналиши малака талабларига асосланган ҳолда тузилган, тиббиёт олий ўқув юртларининг даволаш, тиббий-педагогика факультетлари талабаларига юқумли касалликлари модулларидан таълим бериш учун мўлжалланган. Дастур юқумли касалликлари модуллари бўйича ўқитиладиган талабаларнинг билишлари керак бўлган назарий билимлар ва амалий кўникмалар ҳажмини белгилайди.

Дастур талабаларга юқумли касалликларнинг асосий клиник симптомлари, уларниг ташҳисот принциплари, қиёсий ташҳисот аспектлари, шошилинч ҳолатларда тез ёрдам кўрсатиш чоралари, шунингдек профилактика асослари (умумий ва махсус) билимларини эгаллаб олишга имконият яратади. Бу ўз навбатида организмнинг фаолиятини ва унинг атроф-муҳит билан мулоқотини, чуқурроқ тушуниб етишга асос яратади.

Мазкур модул ўқув режадаги биология, одам анатомияси, физиологияси, кимё, гистология, иммунология, микробиология ва паразитология, эпидемиология, ички касалликлар, клиник иммунология, фтизиатрия, клиник фармакология, жаррохлик касалликлари, болалар касалликлари, асаб касалликлари ва шошилинч тиббий ёрдам, нейрохирургия модулларидан ўзлаштирилган билимларга асосланади.

2. Ўқув модулининг мақсади ва вазифалари

2.1. Модулнинг мақсади **-** бўлажак УАШ юқумли касалликлар этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, асосий клиник симптомлари, ташхисоти ва даволаш, шунингдек, профилактика асослари (умумий ва махсус)ни ўргатишга қаратилган.

2. Модулнинг вазифалари:

- республикамиз ҳудудида ва ташқаридан кириб келаётган катталарда учрайдиган юқумли касалликларни анамнез ва клиник лаборатор маълумотларга асосланиб эрта аниқлаш, беморларни тўғри даволаш ва профилактика қилиш;
- юқумли касалликларни синдромларига асосланган ҳолда қиёсий ташхисотини ўргатиш;
- кечиктириб бўлмайдиган ҳолатларда беморларга тез тиббий ёрдам кўрсатишни ўргатиш;
- юқумли ва ўта хавфли касалликлар ўчоғида беморлар билан мулоқотда бўлганлар орасида эпидемияга қарши чора-тадбирлар ўтказиш асосларини ўқитиш;
- беморларни уй ва шифохона шароитида комплекс даволаш асосларини ўқитиш;
- юқумли касалликлар фанини ўқитишдаги педагогик маҳорат асосларини;
- соғлом турмуш тарзини тарғибот қилишни ўқитиш.

2.3. ***Модул бўйича талабаларнинг билим, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар:***

9-семестр якунида:

Талаба:

- беморнинг шикояти, эпидемиологик анамнези ва касаллик анамнезини тўплаш;
- беморни аъзолари ва тизимлари бўйича клиник текшириш;
- бирламчи ташхисни асослаш учун зарур бўлган анамнестик ва клиник белгиларни аниқлаш ва уларнинг етакчиларини ажратиш;
- лаборатор ва инструментал текширувлар режасини тузиш; натижаларни таҳлил қилиш ***тасаввурга эга бўлиши***;
- юқумли касалликларни этиологияси ва эпидемиологияси;
- юқумли касалликларни патогенези ва патологик анатомияси;
- юқумли касалликларга хос клиник белгилар;
- юқумли касалликларни ҳозирги даврда клиник кечиш хусусиятлари;
- юқумли касалликларни бошланғич даврида юзага келиши мумкин бўлган шошилинч ҳолатлар ***билиши ва улардан фойдалана олиши***;
- ботулизм касаллиги мисолида Безредко усули бўйича зардобни юбориш қоидалари;
- уй шароитида беморларда орал регидратация ўтказиш қоидаси;
- ҳайвонлар ва кемирувчилар тишлаганда жароҳатларни тозалаш қоидалари ***малакаларига (шу жумладан клиник амалий кўникмаларига) эга бўлиши керак.***

10-семестр якунида:

- юқумли касалликлар қиёсий ташхисотини ўтказиш;
- клиник ташхисни асослаш ва шакллантириш;
- даволашнинг режа ва тартибини аниқлаш;
- реконвалесцентларни диспансер кузатиш ва уларни ишга чиқариш муддатини аниқлаш учун шифокор экспертизасини ўтказиш;
- ўчокда бирламчи профилактик чора-тадбирларни ташкиллаштириш (специфик ва носпецифик) усуллари тўғрисида ***тасаввурга эга бўлиши***;
- юқумли каслликларга эрта ташҳис қўйиш, таққослаш, лаборатор ва инструментал ташҳис қўйиш;
- юқумли касалликларни даволаш тамойиллари;
- реконвалесцентларни касалхонадан чиқариш ва диспансер назорат қоидалари;
- жамоада, оилада ва касалхонада инфекция тарқалишининг олдини олиш чора тадбирлари;
- бирламчи инфекция ўчоғи аниқланганда умумий амалиёт шифокори тактикаси ҳақида ***билиши ва улардан фойдалана олиши***;
- чин круп ҳолатида биринчи ёрдам кўрсатиш қоидалари; сохта круп ҳолатида ёрдам кўрсатиш қоидалари каби ***малакаларига (шу жумладан клиник амалий кўникмаларига) эга бўлиши керак.***

3. Асосий қисм

3.1. Модулдаги маъруза машғулотлари мавзулари ва мазмуни, ташкил бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

9-семестр:

1-мавзу. Юқумли касалликлар фанига кириш. Энтерал вирусли гепатитлар: ВГА, ВГЕ. Парентерал вирусли гепатитлар: ВГВ, ВГД, ВГС. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, асоратлари, даволаш, профилактикаси.

2-мавзу. Қорин тифи. Паратиф А ва В. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, асоратлари, даволаш, профилактикаси

3-мавзу. Бруцеллёз. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, асоратлари, даволаш, профилактикаси.

4-мавзу. Грипп. ЎРВИ. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, асоратлари, даволаш, профилактикаси.

5-мавзу. Менингококк инфекцияси. Этиологияси, эпидемиологияси, таснифи, патогенези, клиникаси, асоратлари, даволаш, профилактикаси.

10- семестр:

6-мавзу. Сариқлик синдроми билан кечадиган юқумли (вирусли гепатитлар A,B,C,D,E, герпес ва цитомегаловирус инфекциялари, лептоспироз, иерсиниоз) ва юқумли бўлмаган касалликлар (гемолитик ва механик сариқликлар – ўт тош касалликлар, ўсма ва паразитар касалликлар ва ҳ.к.) нинг эрта ва қиёсий ташхиси. касалликларнинг эрта ва қиёсий ташхиси. Тиббиёт муассасаси бирламчи босқичида даволаш асослари ва реабилитацияси.

7-мавзу. Иситма синдроми билан кечадиган бактериал (қорин тифи, бруцеллез, менингококк инфекцияси, безгак, токсоплазмоз, амебиаз) ва вирус этиологияли касалликлар (грипп, ЎРВИ, геморрагик иситмалар, ЦМВИ, парранда ва чўчқа грипи, атипик зотилжам)нинг эрта ва қиёсий ташхиси. Тиббиёт муассасаси бирламчи босқичида даволаш асослари ва реабилитацияси.

8-мавзу. Диарея синдроми билан кечадиган юқумли касалликларни (сальмонеллёз, вабо, шигеллёз, амебиаз, компилабактериоз, эшерихиоз, балантадиаз, вирусли диареялар, иерсиниоз) эрта ва қиёсий ташхиси. Клиник ва лаборатор текширув асослари. Тиббиёт муассасаси бирламчи босқичида даволаш асослари ва реабилитацияси. Касаллик ўчоқларидаги тадбирлар. УАШ тактикаси.

9-мавзу. Юқумли касалликларда учрайдиган шошилинч ҳолатлар (инфекцион токсик карахтлик, гиповолемик карахтлик, ўткир жигар энцефалопатияси, анафилактик карахтлик, ўткир нафас етишмовчилиги, ўткир буйрак етишмовчилиги, бош мия шиши ва ҳ.к.). Тиббий муассасаси бирламчи босқичида даволаш асослари ва реабилитацияси.

3.2. Модулдаги амалий машғулотларнинг мавзулари, ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

Модул бўйича машғулотлар 50% назарий (маъруза ва амалий машғулот) ва 50% амалий қисм (ўқув клиник амалиёт)дан иборат бўлган ҳолда ўтказилади. Амалий машғулотнинг назарий ва амалий қисми ўзаро боғлиқ ҳолда ўтказилади.

3.2.1. Амалий машғулотларнинг мавзулар рўйхати:

9-семестр

1-мавзу. Юқумли касалликлар фанига кириш. Юқумли касалликлар шифохонаси тузилиши, иш фаолияти, беморларни қабул қилиш қоидалари. Касалхонага қабул қилинган беморларга ҳужжатлар тўлдириш қоидалари. Энтерал вирусли гепатитлар: ВГА, ВГЕ. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, асоратлари, даволаш, профилактикаси.

2-мавзу. Парентерал вирусли гепатитлар: ВГВ, ВГД, ВГС. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, асоратлари, даволаш, профилактикаси.

3-мавзу. Қорин тифи. Паратиф А ва В. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, асоратлари, даволаш, профилактикаси

4-мавзу. Вабо. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, асоратлари, даволаш, профилактикаси. Сувсизланиш даражалари ва даволаш принциплари

5-мавзу. Сальмонеллез. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, асоратлари, даволаш, профилактикаси.

6-мавзу. Шигеллёз. Амебиаз. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, асоратлари, даволаш профилактикаси.

7-мавзу. ОТИ. Ботулизм. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, асоратлари, даволаш профилактикаси. Ботулизмга қарши анатоксин юбориш принциплари. Вирусли диареялар (гастроэнтеритлар). Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, асоратлари, даволаш, касалхонадан чиқариш қоидалари, профилактикаси, реабилитацияси, УАШ тактикаси.

8-мавзу. Бруцеллёз. Безгак. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, асоратлари, даволаш, профилактикаси.

9-мавзу. Жароҳат инфекциялари. Қоқшол. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, асоратлари, даволаш, касалхонадан чиқариш қоидалари, профилактикаси, реабилитацияси, УАШ тактикаси. Қутуриш этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, асоратлари, даволаш,

профилактикаси, УАШ тактикаси. Сарамас. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, асоратлари, даволаш, профилактикаси, реабилитацияси, УАШ тактикаси.

10-мавзу. Грипп. ЎРВИ. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, асоратлари, даволаш, профилактикаси.

11-мавзу. Менингококк инфекцияси. Этиологияси, эпидемиологияси, таснифи, патогенези, клиникаси, асоратлари, даволаш, профилактикаси.

12-мавзу. ОИВ инфекцияси. ОИТС. Этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, клиникаси, оппортунистик инфекциялар, асоратлари, даволаш, ретровирусга қарши даво, профилактикаси, контактдан кейинги профилактика, поллиатив ёрдам, УАШ тактикаси.

10- семестр:

13-мавзу. Сариқлик синдроми билан кечадиган юқумли (вирусли гепатитлар A,B,C,D,E, герпес ва цитомегаловирус инфекциялари, лептоспироз, иерсиниоз) касалликларнинг эрта ва қиёсий ташхиси. Тиббиёт муассасаси бирламчи босқичида даволаш асослари ва реабилитацияси.

14-мавзу. Сариқлик синдроми билан кечадиган юқумли бўлмаган касалликлар (гемолитик ва механик сариқликлар – ўт тош касалликлар, ўсма ва паразитар касалликлар ва ҳ.к.)нинг эрта ва қиёсий ташхиси. Тиббиёт муассасаси бирламчи босқичида даволаш асослари ва реабилитацияси.

15-мавзу. Вирусли гепатитларда замонавий патогенетик ва вирусга қарши даволаш. Вирусли гепатитларнинг умумий ва махсус профилактикаси. Вирусли гепатит реконвалесцентларининг диспансер кузатуви. Ўчоқдаги профилактик тадбирлар.

16-мавзу. Иситма синдроми билан кечадиган бактериал (қорин тифи, бруцеллез, менингококк инфекцияси, безгак, токсоплазмоз, амебиаз) ва вирус этиологияли касалликлар (грипп, ЎРВИ, геморрагик иситмалар, ЦМВИ, парранда ва чўчқа грипи, атипик зотилжам)нинг эрта ва қиёсий ташхиси. Тиббиёт муассасаси бирламчи босқичида даволаш асослари ва реабилитацияси.

17-мавзу. Диарея синдроми билан кечадиган юқумли касалликларни (сальмонеллёз, вабо, шигеллёз, амебиаз, компилабактериоз, эшерихиоз, балантадиаз, вирусли диареялар, иерсиниоз) эрта ва қиёсий ташхиси. Клиник ва лаборатор текширув асослари. Тиббиёт муассасаси бирламчи босқичида даволаш асослари ва реабилитацияси. Касаллик ўчоқларидаги тадбирлар. УАШ тактикаси.

18-мавзу. Экзантема синдроми билан кечадиган юқумли касалликларни (қизамиқ, қизилча, скарлатина, сувчечак, иерсиниоз, менингококкцемия,

сарамас, герпетик инфекциялар, чинчечак) эрта ва қиёсий ташхиси. Тошмаларга таъриф бериш. Тиббиёт муассасаси бирламчи босқичида даволаш асослари ва реабилитацияси. Ташхис алгоритмини тузиш. УАШ тактикаси. Касаллик ўчоқларида қилинадиган тадбирлар.

19-мавзу. Ўта хавфли юқумли касалликлар (вабо, ўлат, куйдирги, геморрагик иситмалар) ни эрта ва қиёсий ташхиси. Ўта хавфли касалликларга шубҳа туғилганида УАШ тактикаси. Касаллик ўчоқларида тадбирлар.

20-мавзу. Респиратор ва ангина синдроми билан кечадиган юқумли касалликларни (ЎРВИ, қизамиқ, қизилча, скарлатина, менингококк инфекцияси, сохта сил) эрта ва қиёсий ташхиси. Ташхис алгоритмини тузиш. УАШ такикаси. Тиббий муассасаси бирламчи босқичида даволаш асослари ва реабилитацияси.

21-мавзу. Ўзбекистонда кенг тарқалган паразитар касалликлар (аскаридоз, гименолипидоз, энтеробиоз, тениоз, тениаринхоз, лямблиоз, фасциолеез, трихинеллёз, дифилоботриоз ва ҳ.к.). Тиббий муассасаси бирламчи босқичида даволаш асослари ва реабилитацияси.

22-мавзу. Юқумли касалликларда учрайдиган шошилинч ҳолатлар (инфекцион токсик карахтлик, гиповолемик карахтлик, ўткир жигар энцефалопатияси, анафилактик карахтлик, ўткир нафас етишмовчилиги, ўткир буйрак етишмовчилиги, бош мия шиши ва ҳ.к.). Тиббий муассасаси бирламчи босқичида даволаш асослари ва реабилитацияси.

23-мавзу. Йирингли ва серозли менингит ва менингоэнцефалитларнинг эрта ва қиёсий ташхиси. Тиббий муассасаси бирламчи босқичида даволаш асослари ва реабилитацияси.

24-мавзу. Юқумли касалликларда геморрагик синдром билан кечадиган юқумли касалликларни (геморрагик иситмалар, менингококкцемия, сепсис, қорин тифи) эрта ва қиёсий ташҳисоти. Касалхонагача бўлган босқичда УАШ тактикаси.

3.2.2. Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

Амалий машғулотлар мультимедиа қурилмалари билан жиҳозланган аудиторияда бир академик гуруҳга бир ўқитувчи томонидан ўтказилади.

Амалий машғулотларни ўтказишда қуйидаги дидактик тамойилларга амал қилинади:

- Амалий машғулотларни мақсадини аниқ белгилаб олиш;
- Ўқитувчининг инновацион педагогик фаолияти бўйича билимларни чуқурлаштириш имкониятларига талабаларда қизиқиш уйғотиш;

- Талабада натижани мустақил равишда қўлга киритиш имкониятини таъминлаш;
- Талабани назарий-методиқ жиҳатдан тайёрлаш ва ҳ.к.

3.2.3. Модулни ўқитиш давомида эгалланадиган амалий кўникмалар ва компетенциялар:

Модул давомида талабалар юқумли касалликларда даволаш режасини туза олиши, реабилитация чора тадбирларини ўтказа олиши, диспансеризация ва профилактика гуруҳларига ажратиш, профилактик эмлаш режасини тузиш, оғир беморларни саралаш ва шошилинч ёрдам кўрсата олиш кўникмаларига эга бўлиши керак.

Модул давомида эгалланадиган амалий кўникмалар рўйҳати:

Ўқув (клиник) амалиётини ўтиш даврида талабалар қуйидаги амалий кўникмаларни ўзлаштиришлари кўзда тутилган.

9-семестр:

1. Ботулизм касаллиги мисолида Безредко усули бўйича зардобни юбориш қоидалари
2. Уй шароитида беморларда орал регидратация ўтказиш қоидаси
3. Ҳайвонлар ва кемирувчилар тишлаганда жароҳатларни тозалаш қоидалари

10-семестр:

4. Чин круп ҳолатида биринчи ёрдам кўрсатиш қоидалари.
5. Сохта круп ҳолатида ёрдам кўрсатиш қоидалари.

Модул давомида эгалланадиган компетенциялар (номи, коди) рўйхати:

УК 1[1]. Абстракт фикр юритиш, ходисаларни таҳлил ва синтез қилиш қобилиятига эга бўлиш;

УК 2. Дунёқарашни шакллантириш учун фалсафий билимларнинг асосларидан фойдаланиш қобилияти;

УК 3. Ностандарт вазиятларда ҳаракат қилиш қобилияти, қабул қилинган қарорлар учун ижтимоий ва ахлоқий жавобгарликни олишга тайёрлик;

УК 4. Ўз-ўзини ривожлантиришга, англашга, ўқишга, ижодий салоҳиятдан фойдаланишга тайкомпеёрлик;

УК 5. Фавқулоддаги вазиятларда биринчи тиббий ёрдам техникасини, ҳимоя усулларини қўллашга тайёрлик;

УКК 1[2]. Касбий фаолиятнинг стандарт вазифаларини ахборот, библиографик манбалар, биотиббиёт терминологияси, ахборот-коммуникация технологиялари

[1] УК- умумий компетенция
[2] УКК – умумий касбий компетенция

ва ахборот хавфсизлигининг асосий талабларини ҳисобга олган ҳолда ҳал қилишга тайёрлик;
УКК 2. Профессионал фаолиятдаги муаммоларни ҳал қилиш учун оғзаки ва ёзма равишда рус ва хорижий тилларда мулоқот қилишга тайёрлик;
УКК 3. Тиббий ҳужжатларни юритишга тайёргарлик;
УКК 4. Касбий муаммоларни ҳал қилишда дори воситаларини ва уларнинг комбинацияларини тиббий мақсадларда ишлатишга тайёрлик;
УКК 5. Беморларга бирламчи тиббий ёрдам кўрсатишни ташкил этиш ва дастлабки тиббий санитар ёрдам кўрсатишни таъминлашга тайёрлик;
УКК 6. Тиббий ёрдам кўрсатишда кўзда тутилган тиббий асбоблардан фойдаланишга тайёрлик.

Модул давомида ўқув (клиник) амалиётни ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

Талабаларнинг “Юқумли касалликлар” модули бўйича клиник амалиёти таълим жараёнининг 50%ини ташкил қилади ва амалий машғулотлар ЎзР ССВ қарашли РИЭМЮПКИАМ клиникаси ва поликлиникасида, ТТА 3-клиникаси, 1-ШЮКШ, Республика ОИТС га қарши кураш маркази клиникаси, 23- ва 26-оилавий поликлиникаларда ўтказилади.

Амалий машғулотда амалий кўникмаларга ўргатиш жараёни батафсил режалаштирилади ва бир неча босқични ўз ичига олади:

1. Биринчи босқич – машғулотнинг мақсади ва вазифаларидан келиб чиқган ҳолда ўрганилаётган амалий кўникмани ўрганиш мотивацион асоси аниқланади, унинг назарий жиҳатлари муҳокама қилинади. Амалий кўникмаларни амалга ошириш учун керакли асбоб-анжомлар ишлаш механизми, ишлатиш қоидалари билан талабар таништирилади.

Биринчи босқични амалга ошириш учун кафедрада барча асбоб анжомлар мавжуд ва ишчи ҳолатда бўлиши лозим.

2. Иккинчи босқич – амалий кўникмани намойиш қилиб бериш ва кўп марта машқ қилиш. Бу босқични амалга ошириш учун амалий кўникмаларни қадамма қадам алгоритми педагог томонидан ва видеофильмлар орқали намоиш этилади, алгоритм асосида босқичма босқич тўғри бажаришга алоҳида эътибор қаратилади. Талаба амалий кўникмани мустакил, бироқ педагог назорати остида муляжлар, тренажёрлар, фантомлар ва манекенларда, кўп марта машқ қилиб ўрганадилар. Бошида барча босқичларини алоҳида, кейинчалик умумлаштирган холда тўлиқ ва тўғри бажара олгандан сўнг беморда қўллашга руҳсат берилади (имитацион тренинг).

Иккинчи босқични амалга ошириш учун кафедра томонидан ишлаб чиқилган амалий кўникмалар қадамма қадам алгоритми ва видеофильми, ўқув-услубий қўлланмаси, бажариш схемаси ёки техникаси ва ҳ.к., баҳолаш мезонлари ишлаб чиқилган бўлиши лозим. Муляжляр, тренажёрлар, фантомлар ва манекенлар, имитаторлар, асбоб анжомлар бўлиши лозим ва керакли шарт шароитлар (максимал даражада иш шароитига яқин моделлаштирилган)

яратилиши лозим. Бу босқичда педагог назорат қилади ва керак бўлганда талабалар ишидаги хатоликларни тўғирлайди. Бу жараёнда талаба ҳаракатлари видеотасвирга олиниб ўзига намойиш этилиши, танқидий муҳокама қилиниши мумкин. Талаба, унинг хатоси нимада эканлигини, ўқитувчига ва бошқа талабаларга тушунтириб беради ва сўнгра муолажани такрорлайди. Интерфаоллик шунда намоён бўладики, бунда бошқа талабалар эксперт сифатида чиқишда ва ўқитилаётган талабанинг амалий кўникмани тўғри ўзлаштирганлигини баҳолашда иштирок этадилар. Амалий кўникма афтоматизм даражасигача етказилиши мақсадга мувофиқ.

3. Учинчи босқич - ўрганилган билим ва амалий кўникмани беморда қўллаш. Бу босқичда талаба ўзлаштирилган билим ва амалий кўникмани турли хил клиник ҳолатларда (шу жумладан шошилинч ҳолатларда) қўллашга, олинган натижаларни таҳлил қилишга ва шу маълумотлар асосида ҳаракат тактикасини белгилашга педагог назоратида ўргатилади.

Учинчи босқични амалга ошириш учун кафедра томонидан ишлаб чиқилган ўқув, услубий қўлланмалар, фотосуратлар, вазиятли масалалар ва тестлар тўплами, кейслар, клиник протоколлар, диагностика ва даволаш стандартлари, ўргатувчи касаллик тариҳлари ва амбулатор карталар ва х.қ. ишлатилиши лозим. Интерфаоллик шунда намоён бўладики, бунда бошқа талабалар нафақат эксперт сифатида чиқишда ва ўқитилаётган талабанинг амалий кўникмани тўғри ўзлаштирганлигини баҳолашда балки командада ишлашда иштирок этадилар.

4. Тўртинчи босқич – ҳулоса. Бу босқичда педагог талаба томонидан олинган билим ва эгаллаган кўникмани беморларда, турли хил вазиятларда, фаолият жараёнида тўғри ва тўлиқ қўллай олишига ишонч ҳосил қилиши керак ва шунда амалий кўникма ўзлаштирилди деб ҳисобланади.

Тўртинчи босқични амалга ошириш учун талаба бемор билан мустақил ишлаши педагог томонидан назорат қилинади, тиббий ҳужжатларни, касаллик тарихини ёзиб ҳимоя қилганда баҳоланади.

Машғулот сўнггида ўқитувчи ҳар бир талабанинг амалий кўникмани ўзлаштирганлигини тасдиқлайди. Талаба амалий кўникмани ўзлаштира олмаган вазиятларда, машғулотдан ташқари вақтда мустақил ўзлаштириш тавсия этилади ва педагогга қайта топширади. Талаба барча амалий кўникмаларни ўзлаштирган ҳолда модулни ўзлаштирган ҳисобланади.

4.Мустақил таълим ва мустақил ишлар, ташкил этиш бўйича кўрсатма ва тавсиялар

4.1.Тавсия этилаётган мустақил ишларнинг мавзулар рўйҳати:

9-семестр:

1. Ўткир вирусли гепатит билан касалланган беморларга касаллик тарихини ёзиш
2. Герпетик инфекциялар. Этиология, эпидемиология, клиникаси, диагностика, даволаш.

3. Риккетсиозлар. Этиология, эпидемиология, клиникаси, диагностика, даволаш.
4. Лейшманиоз тери ва висцерал шакли. Эпидемиология, патогенези, клиникаси, лаборатор диагностика, даволаш ва профилактик чора-тадбирлар.
5. Урогенитал инфекциялар. Этиология, эпидемиология, патогенез, клиника, лаборатор диагностикаси, даволаш ва профилактик чора-тадбирлар.
6. Ку-иситмаси. Этиология, эпидемиология, клиникаси, диагностика, даволаш.
7. Кампилобактериоз. Этиология, эпидемиология, клиникаси, диагностика, даволаш.
8. Кана энцефалити. Этиология, эпидемиология, клиникаси, диагностика, даволаш.
9. Пневмококк инфекцияси. Этиология, эпидемиология, клиникаси, диагностика, даволаш.
10. Орнитоз Этиология, эпидемиология, клиникаси, диагностика, даволаш.

10-семестр:

11. Инфекция билан боғлиқ бўлган истмали касалликлар (туберкулез, септик холатлар ва ҳ.к.) и инфекция билан боғлиқ бўлмаган истмали касалликлар (ревматизм, онкологик касалликлар, гематологик касалликлар ва ҳ.к.).
12. Инфекцияга боғлиқ бўлмаган сариқлик синдроми билан кечувчи касалликлар (янги туғилган чақалоқлар гемолитик касаллиги, Вильсон-Коновалов касаллиги, Бадда-Киари касаллиги, циррозлар, онкологик касалликлар ва ҳ.к.).
13. Тери ва шиллиқ қаватлар бузилиши билан кечувчи касалликлар: сифилис, ОИВ/ОИТС.
14. Гельминтозлар: эхинококкоз, альвеококкоз, анкилостомоз, гименолепидоз, аскаридоз.
15. Инсонларда кузатиладиган парранда гриппи. Этиология, эпидемиология, клиникаси, диагностика, даволаш.
16. Ҳар хил этиологияли ангиналар: Микозли ангиналар. Инфекция билан боғлиқ бўлмаган томоқ шикастланиши билан кечувчи касалликлар (лейкозлар). Инфекцион генезли иккиламчи ангиналар (Дюге ангинаси). Атипик пневмония.
17. Юқумли касалликларда шошилинч ҳолатлар (Уотерхауз-Фредериксен синдроми, ДВС-синдром).
18. Ўта ҳавфли инфекциялар (туляремия, ящур (оқсим), сап (манқа), Денге, Эбол, Марбург геморрагик истмалари).
19. Инфекцияга боғлиқ бўлмаган нерв системаси шикастланиши билан кечувчи касалликлар (инсульт, ўсма касалликлари).
20. TORCH-инфекция. Этиология, эпидемиология, клиникаси, диагностика, даволаш.
21. Инфекцияга боғлиқ бўлмаган диареялар (энтеритлар, ичак дисбактериози, ичакни замбуругли шикастланиши, ферментопатиялар).
22. Коронавирус инфекцияси. Этиология, эпидемиология, клиникаси, диагностика, даволаш.

4.2. Тавсия этилаётган мустақил ишларнинг шакллари:

Юқумли касалликлар модули бўйича тавсия этилаётган мустақил ишлар модул тизимида турли хил шаклда амалга оширилади:

–берилган мавзу бўйича ахборот (реферат) тайёрлаш;

– модулнинг бўлимлари ёки мавзулари устида махсус ёки илмий адабиётлар (монографиялар, мақолалар) бўйича ишлаш ва маърузалар қилиш;

– илмий мақола, анжуманга маъруза тезисларини тайёрлаш;

– вазиятли ва клиник муаммолларга йўналтирилган вазиятли масалалар ечиш;

– кейс (реал клиник вазиятлар ва клиник вазиятли масалалар асосида case-study) ечиш;

– график органайзерлаш ишлаб чиқиш ва тўлдириш;

– кроссвордлар тузиш ва ечиш;

– презентация ва видеороликлар тайёрлаш ҳамда мустакил иш жараёнида кенг қўллаш ва ҳ.к.

4.3. Мустақил таълим ва мустақил ишларни ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

Юқумли касалликлар модули бўйича мустақил иш аудитория ва аудиториядан ташқари ўтказилади.

Талаба мустақил ишни ташкил этишда қуйидаги шакллардан фойдаланилади:

- аудитория машғулотларидан ташқари тренажёр, муляж ва симуляцион залларда/марказларда тасдиқланган амалий кўникмаларни педагог назоратида сон ва сифат жихатдан бажариш ва амалий кўникмаларни ўзлаштириш дафтарларида акс эттириш;

–тиббиёт ОТМ клиникалари ва клиник ўқув базаларида аудиториядан ташқари ташкиллаштирилган клиник навбатчиликда тасдиқланган рўйхат асосида навбатчи шифокор-педагог назоратида стандартлаштирилган пациентлар (беморлар) курациясини ўтказиш ва олиб бориш, дори билан даволаш таҳлилини ёзиш ва навбатчилик дафтарларида акс эттириш;

- тиббиёт ОТМ клиникалари ва клиник ўқув базаларида аудиториядан ташқари ташкиллаштирилган клиник навбатчиликда тасдиқланган амалий кўникмаларни навбатчи шифокор-педагог назоратида сон ва сифат жихатдан бажариш ва навбатчилик дафтарларида акс эттириш;

- беморларни курация қилишда даволовчи ёки навбатчи шифокор билан иштирок этиш;

- аҳоли орасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш, болаларни ёши ва соғлиғига боғлиқ овқатлантириш тамойиллари ҳақида сухбат ва маърузаларни

ўтказиш;

- айрим назарий мавзуларни ўқув адабиётлари ёрдамида мустақил ўзлаштириш;
- берилган мавзу бўйича ахборот (реферат) тайерлаш;
- модулнинг бўлимлари ёки мавзулари устида махсус ёки илмий адабиётлар (монографиялар, мақолалар) бўйича ишлаш ва маърузалар қилиш;
- вазиятли ва клиник муаммоларга йўналтирилган вазиятли масалалар ечиш;
- CASE (реал клиник вазиятлар ва клиник вазиятли масалалар асосида case-study) ечиш.
- моделлар ясаш, кроссвордлар тузиш, органайзерлар тузиш ва ҳ.к.

юқумли касалликлар модули бўйича курс иши режада кўзда тутилмаган.

Модул бўйича талабалар билимини назорат қилиш турлари ва баҳолаш мезонлари

Юқумли касалликлар модули бўйича назорат турлари ва баҳолаш мезонлари ҳақидаги маълумот модул бўйича биринчи машғулотда талабаларга эълон қилинади.

Талабаларнинг модул бўйича ўзлаштириш даражасининг Давлат таълим стандартларига мувофиқлигини таъминлаш учун қуйидаги назорат турлари ўтказилади:

- жорий назорат (ЖН);
- оралиқ назорат(ОН);
- якуний назорат (ЯН)

Модулга ажратилган 7,0 кредитни талаба ЖН давомида йиғади.

ЖОРИЙ НАЗОРАТ (ЖН)

Жорий назоратда талабанинг модул мавзулари бўйича билим, амалий кўникма ва компетенцияларни эгаллаш даражасини аниқлаш ва баҳолаб бориш кўзда тутилади. Юқумли касалликлар модули бўйича ЖН оғзаки, ўргатувчи-назорат тестлари, тарқатма материаллари билан ишлаш, вазиятли масалалар, муляж ва фантомларда ишлаш маълумотларини ўрганиш,амалий кўникмаларни қадамма-қадам бажариш, беморлар билан ишлаш, клиник аудит ёзиш, уйга берилган вазифаларни текшириш ва шу каби бошқа шаклларда ўтказилиши мумкин.

Баҳолашда талабанинг билим даражаси, амалий машғулот материалларини ўзлаштириши, назарий материал муҳокамасида ва таълимнинг интерактив усулларида иштирокининг фаоллик даражаси, шунингдек, амалий билим ва кўникмаларни ўзлаштириш даражаси, компетенцияларни эгаллаш (яъни назарий, аналитик ва амалий ёндошувлар) ҳисобга олинади.

Ҳар бир машғулотда барча талабалар баҳоланиши шарт. Максимал балл 100, ўтиш бали 55 балл.

Жорий назоратда талабалар билими таълим моделига асосланган холда қуйидаги босқичларда амалга оширилади: назарий ва амалий қисм (50:50).

Жорий назорат учун ажратилган 7,0 кредит семестрлар бўйича қуйидагича тақсимланади:

9-семестр –4,0 кредит

Жорий назорат – 4,0 кредит;

Оралиқ назорат – 0 (ўтилиши мажбурий)

10- семестр – 3,0 кредит

Жорий назорат – 3,0 кредит;

Якуний назорат – 0 (ўтилиши мажбурий)

Талаба 9 семестрда белгиланган кредитларни тўплагандан кейин семестр якунида синовли вазифани топширади ва ўтиш (саралаш) балидан ўтсагина кейинги семестрга ўтади. Талаба белгиланган кредитларни тўплагандан кейин семестр якунида ЯН (синов)га киритилади.

Жорий назоратда саралаш (ўтиш) баллидан кам балл тўплаган ва узрли сабабларга кўра назоратларда қатнаша олмаган талабага қайта топшириш учун, навбатдаги шу назорат туригача, сўнгги жорий назорат учун синов (ЯН)гача бўлган муддат берилади.

Модул бўйича талаба рейтинги қуйидагича аниқланади:

Балл	**ECTS баҳо**	**ECTS нинг таърифи**		**Баҳо**	**Таъриф и**
86-100	A	"аъло" – аъло натижа, минимал ҳатоликлар билан	модул дастурининг барча бўлимлари бўйича тизимли, тўла ва чуқур билимга эга бўлиши, зарур далиллар билан асослай олиши; терминологиядан (шу жумладан, илмий, хорижий тилда ҳам) аниқ, ўз ўрнида фойдаланиши, саволларга жавобни мантиқан тўғри, стилистик саводли равишда ифодалаши; муаммоли саволларни аниқлаши, ўз қарашларини илмий-амалий тилда асослаб бера олиши; модулнинг таянч тушунчаларини билиши ва уни қисқа вақт ичида илмий ва амалий масалаларни ечишда самарали қўллай олиши; ностандарт вазиятларда муаммоларни мустақил ва ижодий ҳал қила олиш қобилиятини кўрсата олиши; амалий кўникмаларни мустақил равишда тўлиқ бажара олиши (сифати	5	аъло

			ва белгиланган сони жиҳатдан) ва компетенцияларни тўлиқ эгаллаши; амалий масалаларни қисқа, асосланган ва рационал равишда ҳал этиши; модул дастурида тавсия этилган асосий ва қўшимча адабиётларни тўлиқ ва чуқур ўзлаштириши; модул бўйича назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англаш, уларга танқидий баҳо бериш ва бошқа модуллар илмий ютуқларини қўллай олиши; назарий ва амалий машғулотларда бутун семестр мобайнида ижодий ва мустақил қатнашиши, гуруҳли муҳокамаларда фаол бўлиши, вазифаларни бажаришда юқори маданият даражасига эга бўлиши лозим;		
81-85	B	"жуда яхши" – ўртадан юқори натижа, айрим ҳатоликлар билан	модул дастурининг барча бўлимлари бўйича тизимли, тўла ва чуқур билимга эга бўлиши, зарур далиллар билан асослай олиши; терминологиядан (шу жумладан, илмий, хорижий тилда ҳам) аниқ, ўз ўрнида фойдаланиши, саволларга жавобни мантиқан тўғри, стилистик саводли равишда ифодалаши; ўз фикрини исботлашда ёки бошқа назарий материални баён қилишда юзага келган ноаниқликларни мустақил бартараф эта олиши; модулнинг таянч тушунчаларини билиши, қисқа вақт ичида илмий ва касбий вазифаларни қўйиш ҳамда ҳал қилишда ундан унумли фойдаланиши; стандарт вазиятларда муаммоларни ўқув дастури доирасида мустақил ҳал қила олиши; амалий кўникмаларни мустақил равишда тўлиқ бажара олиши (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) ва компетенцияларни тўлиқ эгаллаши; амалий машғулотларда норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни яхши билишини намойиш қилиши, ушбу билимларни янги вазиятларда тўғри (лекин доим ҳам рационал эмас) қўллай олиши, бажарилган иш натижаларини етарли даражада	4	яхши

			расмийлаштира олмаганлиги; модул дастурида тавсия қилинган асосий адабиётларни ўзлаштириши; ўрганилаётган модул бўйича назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англай олиши ва уларга танқидий баҳо бериши; назарий ва амалий машғулотларда бутун семестр мобайнида ижодий ва мустақил қатнашиши, гуруҳли муҳокамаларда фаол бўлиши, вазифаларни бажаришда жуда яхши маданият даражасига эга бўлиши лозим;		
71-80	С	"яхши" – ўртача натижа, сезиларли ҳатоликлар билан	модул дастурининг барча бўлимлари бўйича тизимли, тўла ва чуқур билимга эга бўлиши, зарур далиллар билан асослай олиши, аммо бир оз камчиликлар билан; терминологиядан (шу жумладан, илмий, хорижий тилда ҳам) аниқ, ўз ўрнида фойдаланиши, саволларга жавобни мантиқан тўғри, стилистик саводли равишда ифодалаши; ўз фикрини исботлашда ёки бошқа назарий материални баён қилишда юзага келган ноаниқликларни мустақил бартараф эта олиши; модулнинг таянч тушунчаларини билиши, қисқа вақт ичида илмий ва касбий вазифаларни қўйиш ҳамда ҳал қилишда ундан унумли фойдаланиши; стандарт вазиятларда муаммоларни ўқув дастури доирасида мустақил ҳал қила олиши; амалий кўникмаларни мустақил равишда бажара олиши (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) ва компетенцияларни эгаллаши, аммо бир оз камчиликлар билан; амалий машғулотларда норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни яхши билишини намойиш қилиши, ушбу билимларни янги вазиятларда тўғри (лекин доим ҳам рационал эмас) қўллай олиши, бажарилган иш натижаларини етарли даражада расмийлаштира олмаганлиги; модул дастурида тавсия қилинган асосий адабиётларни ўзлаштириши; ўрганилаётган модул бўйича		

			назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англай олиши ва уларга танқидий баҳо бериши; назарий ва амалий машғулотларда бутун семестр мобайнида ижодий ва мустақил қатнашиши, гуруҳли муҳокамаларда фаол бўлиши, вазифаларни бажаришда яхши даражага эга бўлиши лозим;		
60-70	D	"қониқарли" – суст натижа, қўпол камчиликлар билан	давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида етарли билим ҳажмига эга бўлиши; терминологияни ишлатиши, саволларга жавобларни тўғри баён қилиши, лекин бунда айрим хатоларга йўл қўйиши; жавоб беришга ёки айрим махсус кўникмаларни намойиш қилишда қийналганда, модул бўйича асосий тушунчага эга эканлигини намойиш этиши; амалий кўникмаларни (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) мустақил аммо ҳатоликлар билан тўлиқ бажара олиши; компетенцияларни мустақил, аммо ҳатоликлар билан эгаллаши; модулининг умумий тушунчалари бўйича қисман билимга эга бўлиши ва уни стандарт (намунавий) вазиятларни ҳал этишда қўллай олиши; педагог ходим ёрдами билан стандарт вазиятларни ҳал эта олиши; ўқилаётган модул бўйича асосий назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англаши, уларга баҳо бера олиши; назарий ва амалий машғулотларда педагог ходим раҳбарлигида қатнашиши, вазифаларни бажаришда етарли маданият даражасига эга бўлиши лозим;	3	Қони қарли
55-59	E	"ўрта" – минимал натижага тенг	давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида қониқарли билим ҳажмига эга бўлиши; терминологияни ишлатиши, саволларга жавобларни тўғри баён қилиши, лекин бунда айрим қўпол хатоларга йўл қўйиши; жавоб беришга ёки айрим махсус кўникмаларни намойиш қилишда		

			қийналганда ва ҳатоларга йўл қўйганда, модул бўйича асосий тушунчага эга эканлигини намойиш этиши; амалий кўникмаларни (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) мустақил эмас ва ҳатоликлар билан тўлиқ бажара олиши; компетенцияларни мустақил эмас ва ҳатоликлар билан эгаллаши; модулининг умумий тушунчалари бўйича қисман билимга эга бўлиши ва уни стандарт (намунавий) вазиятларни ҳал этишда қўллай олиши; педагог ходим ёрдами билан стандарт вазиятларни ҳал эта олиши; ўқилаётган модул бўйича асосий назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англаши, уларга баҳо бера олиши; назарий ва амалий машғулотларда педагог ходим раҳбарлигида қатнашиши, вазифаларни бажаришда етарли маданият даражасига эга бўлиши лозим;		
31-54	FX	"қониқарсиз" – минимал даражадаги билимларни олиш учун қўшимча мустақил ўзлаштириши зарур	давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида фақат айрим фрагментар билимларга эга бўлса; илмий терминларни ишлата олмаса ёки жавоб беришда жиддий мантиқий хатоларга йўл қўйса; назарий ва амалий машғулотларда пассив қатнашиб, вазифалар бажариш маданиятининг паст даражасига эга бўлса; амалий кўникмаларга ва компетенцияларга эга бўлмаса, ўз хатоларини ҳатто педагог ходим тавсиялари ёрдамида ҳам тўғрилай олмаса.	2	Қони қарсиз
0-30	F	"мутлоқ қониқарсиз" – тўлиқ қайта ўзлаштириши лозим	давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида фақат айрим фрагментар билимларга эга бўлса; терминларни ишлата олмаса ёки жавоб беришда жиддий ва қўпол мантиқий хатоларга йўл қўйса ёки умуман жавоб бермаса; назарий ва амалий машғулотларда пассив қатнашиб, вазифалар бажариш маданиятининг паст даражасига эга бўлса ёки умуман бажармаса;		

			амалий кўникмаларга ва компетенцияларга эга бўлмаса, ўз хатоларини ҳатто педагог ходим тавсиялари ёрдамида ҳам тўғрилай олмаса.		

ОРАЛИҚ НАЗОРАТ (ОН)

ОНда талаба томонидан модулнинг бир неча мавзуларни ўз ичига олган бўлими ёки қисми бўйича билим ва амалий кўникмаларни ўзлаштириш даражаси баҳоланади.

Юқумли касалликлар модули бўйича бўйича ОН семестрда бир марта ўтказилади. ОНга ЖН бўйича тегишли кредитларни тўплаган талабалар киритилади. ОН кафедра мажлисининг қарори билан оғзаки, ёзма ёки тест (OSKE) шаклларида ўтказилади. ОН да саралаш бали (55балл) йиға олмаган талаба Синов (ЯН) га қўйилмайди.

Оралиқ назоратни ўтказиш жараёни кафедра мудири томонидан тузилган комиссия иштирокида даврий равишда ўрганиб борилади ва уни ўтказиш тартиблари бузилган ҳолларда, оралиқ назорат натижалари бекор қилинади ва оралиқ назорат қайта ўтказилади.

ЯКУНИЙ НАЗОРАТ

ЖНга ажратилган кредитларни тўлиқ тўплаган талаба ЯНга киритилади. ЯНда талабанинг билим, кўникма ва малакалари модулнинг умумий мазмуни доирасида баҳоланади. ЯН модул бўйича ўқув машғулотлари тугаганидан сўнг 2-этапда олинади, 1-этап - кафедрада OSCE шаклида, 2-этап тест марказида ўтказилади. ЯНда 55 саралаш баллини йиға олмаган талаба ЯНдан ўтмаган ва модулни ўзлаштирмаган деб ҳисобланади, ЖНда тўлиқ кредитни йиғган бўлса ҳам).

Таълим муассасаси ректорининг буйруғи билан ички назорат ва мониторинг бўлими раҳбарлигида тузилган комиссия иштирокида ЯНни ўтказиш жараёни даврий равишда ўрганиб борилади ва уни ўтказиш тартиблари бузилган ҳолларда ЯН натижалари бекор қилинади ва қайта ўтказилади.

Касаллиги сабабли ЯНдан ўтолмаган талабаларга факультет декани фармойиши асосида, ўқишни бошлаганидан сўнг икки ҳафта муддатда топширишга рухсат берилади.

Семестр якунида ЯНдан ўтолмаган талаба академик қарздор ҳисобланади.

Академик қарздор талабаларга семестр тугаганидан кейин қайта ўзлаштириш учун бир ой муддат берилади. Шу муддат давомида модулни

ўзлаштира олмаган талаба факультет декани тавсиясига кўра белгиланган тартибда ректорнинг буйруғи билан талабалар сафидан четлаштирилади.

Талаба назорат натижаларидан норози бўлса, модул бўйича назорат тури натижалари эълон қилинган вақтдан бошлаб бир кун мобайнида факультет деканига ариза билан мурожаат этиши мумкин. Бундай ҳолда факультет деканининг тақдимномасига кўра ректор буйруғи билан 3 (уч) аъзодан кам бўлмаган таркибда апелляция комиссияси ташкил этилади.

Апелляция комиссияси талабаларнинг аризаларини кўриб чиқиб, шу куннинг ўзида хулосасини билдиради.

Баҳолашнинг ўрнатилган талаблар асосида белгиланган муддатларда ўтказилиши ҳамда расмийлаштирилиши факультет декани, кафедра мудири, ўқув бўлими ҳамда ички назорат ва мониторинг бўлими томонидан назорат қилинади.

5. Асосий ва қўшимча ўқув адабиётлар ҳамда ахборот манбалари

5.1. Асосий адабиётлар:

1. Ахмедова М.Д. Юқумли касалликлар. Дарслик. -Тошкент .“Абу Али ибн Сино” тиббиёт нашриёти. 2012 й.

2. Облокулов А.Р., авдеева М.Г., Блажняя Л.П., Облокулов А.А. Инфекционные болезни. Учебник. 2020 г.

Инфекционные болезни с детскими инфекциями. Учебник в 2-х ч./Под редакцией академика АН РУз Даминов Т.А. – Ташкент. «Тиб-китоб» 2011 г.

3. Зокирходжаев А.Х. Руководство по инфекционным болезням для студентов медицинских вузов. Учебник. -Ташкент. “Абу Али ибн Сино” мед.типогр. 2010 г.

5.2 Қўшимча адабиётлар:

4. Под редакций Е. П. Шувалова, Е. С. Белозеров, Т.В. Беллева, Е.И. Змушко. Инфекционные болезни. Учебник для Вузов. –«Спецлит», 2016 г.

5. Под редакций Е. П. Шувалова, Е. С. Белозеров, Т.В. Беллева, Е.И. Змушко. Инфекционные болезни: Учебник. - СПб: «Спецлит», 2015 г.

6. Н. Д. Ющук, Ю.В. Мартынов, Е.В. Куттевич, Ю.Ю. Гришина. Эпидемиология инфекционных болезней. Учебник. – Москва. ГЭОТАР - Медиа, 2014 г.

7. Под редакцией проф. В.И. Лучшева.С.Н Жарова, В. В.Никифирова Атлас инфекционных болезней: Учебник/.- М.: «ГЭОТАР - Медиа», 2009 г.

8. В.И.Покровский. Инфекционные болезни и Эпидемиология. Учебник. - Москва. ГЭОТАР-Медиа, 2008 г.

9. Raxmatov O. B. “Bolalar yuqumli kasalliklari”. Darslik. Toshkent “Cho’lpon” tibbiyot nashriyoti, 2008 y.
10. Покровский В.И.и др «Инфекционные болезни и Эпидемиология». Учебник. Москва «Медицина», 2003 г.
11. Ющук Н.Д., Венгеров Ю.Я. «Инфекционные болезни». Учебник. Москва «Медицина», 2003 г.
12. Самарина В.Н., Сорокина О.А. «Детские инфекционные болезни». Учебник. С.Петербург «Невский Диалет», 2001 г.

5.3.Интернет сайтлари:

www.minzdrav.uz
www.tma.uz
www.bsmi.uz
www.Ziyonet
www.medlincs.ru
www.infeksya.uz
www.medbook.ru

“ЮҚУМЛИ КАСАЛЛИКЛАР” МОДУЛИДАН СИЛЛАБУС

“Юқумли касалликлар” модулидан силлабус			
Модулнинг тўлиқ номи	**Юқумли касалликлар**		
Модул коди: 3.14	Кредит ҳажми: умумий - 7,0 кредит Шундан: *9 семестр – 4,0 кредит* Жорий назорат – 4,0 кредит; Оралиқ назорат – 0 (ўтилиши мажбурий) *10 семестр – 3,0 кредит* Жорий назорат – 3,0 кредит; ЯН - 0 (ўтилиши мажбурий)	Модул ўтилиш даври: 9-10 семестр	ECTS value:
Таълим йўналиши	5510100 – «Даволаш иши» 5511100 – «Профессионал таълим (5510100- Даволаш иши)»	5 босқич бакалаврлари	
Модулнинг давомийлиги	24 кун		
Ўқув соатлари хажми:	Жами соат:	252	
	Шунингдек:		
	маъруза	18	
	амалий машғулот	54	
	клиник ўқув амалиёти	72	

	мустақил таълим	108
Ўқув модулининг статуси	Клиник модуллар блоки	
ОТМ номи, манзили	Тошкент тиббиёт академияси, Фаробий 2 уй	
Кафедра номи	Юқумли ва болалар юқумли касалликлари	
Мазкур курснинг ўқитувчилари ҳақида маълумот	Маърузачиларнинг Ф.И.Ш. Амалий машғулот ўтказувчиларнинг Ф.И.Ш.	E-mail: E-mail:
Машғулот вақти ва жойи		
Модулнинг мазмуни	Ушбу модул дастури юқумли касалликлар фани бўйича ўқитиладиган талабаларнинг билишлари керак бўлган назарий билимлар ва амалий кўникмалар ҳажмини белгилайди. Дастур талабаларга юқумли касалликларнинг асосий клиник симптомлари, уларниг ташҳисот принциплари, қиёсий ташҳисот аспектлари, шошилинч ҳолатларда тез ёрдам кўрсатиш чоралари, шунингдек профилактика асослари (умумий ва махсус) билимларини эгаллаб олишга имконият яратади.	
Пререквизитлар	биология, одам анатомияси, физиологияси, кимё, гистология ва бошқалардан олинган билимларга асосланади.	
Постреквизитлар	барча клиник олди ва клиник модуллари учун назарий замин бўлиб ҳизмат қилади.	
Модулнинг мақсади	Бўлажак УАШ юқумли касалликлар этиологияси, эпидемиологияси, патогенези, асосий клиник симптомлари, ташхисоти ва даволаш, шунингдек, профилактика асослари (умумий ва махсус)ни ўргатишга қаратилган.	
Модулнинг вазифалари	– республикамиз ҳудудида ва ташқаридан кириб келаётган катталар ва болаларда учрайдиган юқумли касалликларни анамнез ва клиник лаборатор маълумотларга асосланиб эрта аниқлаш, беморларни тўғри даволаш ва профилактика қилиш; – юқумли касалликларни синдромларига асосланган ҳолда қиёсий ташхисотини ўргатиш; – кечиктириб бўлмайдиган ҳолатларда беморларга тез тиббий ёрдам кўрсатишни ўргатиш; – юқумли ва ўта хавфли касалликлар ўчоғида беморлар билан мулоқотда бўлганлар орасида эпидемияга қарши чора-тадбирлар ўтказиш асосларини ўқитиш; – беморларни уй ва шифохона шароитида комплекс даволаш асосларини ўқитиш; – юқумли касалликлар фанини ўқитишдаги педагогик маҳорат асосларини; –соғлом турмуш тарзини тарғибот қилишни ўқитиш.	
Модул бўйича талабалар билими, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар	Фан бўйича талабаларнинг билим кўникма ва малакаларига қуйидаги талаблар қўйилади. ***9-семестр якунида:*** **Талаба:** –беморнинг шикояти, эпидемиологик анамнези ва касаллик анамнезини тўплаш; –беморни аъзолари ва тизимлари бўйича клиник текшириш тўғрисида ***тасаввурга эга бўлиши***;	

	–юқумли касалликларни этиологияси ва эпидемиологияси; –юқумли касалликларни патогенези ва патологик анатомияси; –юқумли касалликларга хос клиник белгилар ҳақида ***билиши ва улардан фойдалана олиши***; – ботулизм касаллиги мисолида Безредко усули бўйича зардобни юбориш қоидалари; – уй шароитида беморларда орал регидратация ўтказиш қоидаси; – ҳайвонлар ва кемирувчилар тишлаганда жароҳатларни тозалаш қоидалари каби ***амалий кўникмаларига (шу жумладан клиник амалий кўникмаларига) эга бўлиши керак***. ***10-семестр якунида:*** –бирламчи ташхисни асослаш учун зарур бўлган анамнестик ва клиник белгиларни аниқлаш ва уларнинг етакчиларини ажратиш; –лаборатор ва инструментал текширувлар режасини тузиш; натижаларни таҳлил қилиш; –клиник ташхисни асослаш ва шакллантириш; –даволашнинг режа ва тартибини аниқлаш; –реконвалесцентларни диспансер кузатиш ва уларни ишга чиқариш муддатини аниқлаш учун шифокор экспертизасини ўтказиш; –ўчокда бирламчи профилактик чора-тадбирларни ташкиллаштириш (специфик ва носпецифик) усуллари тўғрисида ***тасаввурга эга бўлиши***; –юқумли касалликларни бошланғич даврида юзага келиши мумкин бўлган шошилинч ҳолатлар; –юқумли каслликларга эрта ташҳис қўйиш, таққослаш, лаборатор ва инструментал ташҳис қўйиш; –юқумли касалликларни даволаш тамойиллари; –реконвалесцентларни касалхонадан чиқариш ва диспансер назорат қоидалари; –жамоада, оилада ва касалхонада инфекция тарқалишининг олдини олиш чора тадбирлари; –бирламчи инфекция ўчоғи аниқланганда умумий амалиёт шифокори тактикаси ҳақида ***билиши ва улардан фойдалана олиши***; –чин круп ҳолатида биринчи ёрдам кўрсатиш қоидалари; - сохта круп ҳолатида ёрдам кўрсатиш қоидалари ***каби амалий кўникмаларига (шу жумладан клиник амалий кўникмаларига) эга бўлиши керак.***
Таълим бериш усуллари	Маъруза, амалий машғулотлар, клиник ўқув амалиёти
Таъминот	видеофильмлар, мультимедияли ва ўқитувчи компьютер дастурлардан, ўқитиш методикасидаги янги технологиялардан, мавзулар бўйича назарий билимларни сўрашдан фойдаланилади; бакалаврларнинг мустақил иши, индивидуал ва гуруҳли презентациялар, уйга берилган вазифаларни тайёрлаш, рефератлар ёзиш, тестлар, вазиятли масалалар ва бошқалар.

Ўқитиш натижалари:
Модулни якунлаганда талаба билади:
9-семестр:
1. юқумли касалликларни этиологияси ва эпидемиологияси;
2. юқумли касалликларни патогенези ва патологик анатомияси;
3. юқумли касалликларга хос клиник белгилар;
4. юқумли касалликларни ҳозирги даврда клиник кечиш хусусиятлари;
5. жамоада, оилада ва касалхонада инфекция тарқалишининг олдини олиш чора тадбирлари.
10-семестр:
6. юқумли касалликларни бошланғич даврида юзага келиши мумкин бўлган шошилинч ҳолатлар;
7. юқумли каслликларга эрта ташҳис қўйиш, таққослаш, лаборатор ва инструментал ташҳис қўйиш;
8. юқумли касалликларни даволаш тамойиллари;
9. реконвалесцентларни касалхонадан чиқариш ва диспансер назорат қоидалари;
10. бирламчи инфекция ўчоғи аниқланганда умумий амалиёт шифокори тактикаси ҳақида билиши ва улардан фойдалана олиши.

Модулни якунлаганда талаба бажара олади:
9-семестр:
1. ботулизм касаллиги мисолида Безредко усули бўйича зардобни юбориш қоидалари;
2. уй шароитида беморларда орал регидратация ўтказиш қоидаси;
3. ҳайвонлар ва кемирувчилар тишлаганда жароҳатларни тозалаш қоидалари;
10-семестр:
4. чин круп ҳолатида биринчи ёрдам кўрсатиш қоидалари;
5. сохта круп ҳолатида ёрдам кўрсатиш қоидалари.